

Добровольська О.В., к.е.н., доцент,

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

м. Дніпро, Україна

МІСЦЕ КРЕДИТНОЇ КООПЕРАЦІЇ В РОЗВИТКУ КООПЕРАТИВНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Важливим стратегічним напрямком розвитку кооперативного сектора економіки є розширення і організаційне оформлення кредитної кооперації.

Кредитні спілки (КС) слід розглядати не тільки як організації самопомоги, а як вкрай необхідні елементи кооперативної інфраструктури в кооперативний сектор економіки. Тому важливо всебічно сприяти розвитку кредитної кооперації, як це робиться в більшості країн. У США, наприклад, функціонують 10,5 тис. кредитних спілок з активами в 300 млрд. дол., в Канаді – 970 спілок і 140 кредитних кас з активами у 100 млрд. дол. США. В Німеччині сума активів кооперативних установ перевищує 930 млрд. євро.

На найближчу перспективу головними напрямками розвитку системи українських кредитних спілок мають стати:

- створення нових кредитних спілок, активізація їх діяльності на фінансовому ринку, вдосконалення організаційної структури, формування регіональних (обласних) об'єднань кредитних спілок;
- створення системи кооперативних банків, спрямування їх діяльності на кредитні обслуговування дрібних суб'єктів економіки, різних типів кооперативів;
- формування необхідної інфраструктури кредитних спілок –

стабілізаційного та гарантійного фондів, систем взаємокредитування та інші;

- створення правової бази державного та нормативного регулювання діяльності кооперативних спілок;

- посилення державної підтримки розвитку кредитної кооперації та правового захисту кредитних спілок та їх об'єднань.

Основні напрями розвитку системи кредитних спілок України вимагають їх наукового обґрунтування із врахуванням вітчизняних умов та міжнародного досвіду. На нашу думку, сьогодні розвиток спілок у системі національної асоціації кредитних спілок України (НАКСУ) можна охарактеризувати так:

Сильні сторони	Слабкі сторони
<p>КС мають статус неприбуткових організацій.</p> <p>Створена національна асоціація кредитних спілок України (НАКСУ), яка об'єднує понад 120 спілок.</p> <p>НАКСУ має навчально-методичний та сервісний центри, формує стабілізаційний фонд.</p> <p>НАКСУ є членом Всесвітньої Ради кредитних спілок (WOCCU) і визнана міжнародними організаціями.</p> <p>В межах НАКСУ створено єдине інформаційне середовище ("Кур'єр НАКСУ", web-сайт, поширення методичної літератури).</p> <p>НАКСУ має кваліфікованих фахівців у складі Правління та Виконавчої дирекції.</p> <p>НАКСУ має налагоджену систему звітності КС та здійснює моніторинг фінансового стану своїх членів.</p> <p>Окремі КС напрацювали значний досвід діяльності.</p>	<p>Структура членів НАКСУ є досить різноманітною (різні спілки – різні потреби).</p> <p>Окремі КС є фінансово слабкими і мають недостатній рівень кваліфікації працівників.</p> <p>У системі НАКСУ відсутні регіональні (обласні) об'єднання КС.</p> <p>За рахунок лише членських внесків НАКСУ не може ефективно виконувати всі завдання, що стоять перед рухом КС.</p> <p>Несприйняття окремими КС операційних стандартів, розроблених НАКСУ, і некооперативні стремління окремих лідерів кредитних спілок.</p> <p>Відсутність системи стабілізації та взаємокредитування між КС в межах НАКСУ.</p>

Можливості	Загрози
<p>Ідея кредитних спілок сприйнята українським суспільством і буде поширюватись.</p> <p>Кредитні спілки-члени НАКСУ усвідомлюють необхідність і готові до якісних змін у системі.</p> <p>В банківському законодавстві закладена можливість створення кооперативних банків, до яких можуть долучитись КС та НАКСУ.</p> <p>Зарубіжні проекти можуть реально підтримати розвиток руху КС.</p> <p>Держава звернула увагу на кредитні спілки.</p>	<p>Діяльність псевдо-спілок, які можуть дискредитувати ідею кредитної кооперації.</p> <p>Слабка ринкова позиція значної частини КС.</p> <p>Можливість втрати неприбуткового статусу і створення вороже налаштованого контролюючого органу після прийняття Закону “Про фінансові послуги”.</p> <p>Фінансова слабкість НАКСУ для самостійного усунення недоліків та ліквідації загроз.</p>

Рис. 1. Сильні та слабкі сторони, можливості та загрози розвитку КС у системі НАКСУ

Стратегічним напрямком вдосконалення організаційної структури системи спілок України має стати демократична регіоналізація НАКСУ за прикладом побудови подібних кооперативних систем в багатьох країнах світу.

Іншим стратегічним напрямком розвитку кредитної кооперації в межах кооперативного сектора економіки слід вважати побудову кооперативної фінансово кредитної спілки аграрного сектора, яка базується на сільських кредитних та ощадно-позичкових товариствах. Реалізація ідеї відродження кооперативних банків в кредитно-банківській системі України, а також кардинального вирішення проблеми кредитування аграрного сектора на рівні держави вимагає здійснення комплексу організаційних, економічних і правових заходів.

Реалізація ідеї відродження кооперативних банків в кредитно-банківській системі України, а також кардинального вирішення проблеми

кредитування аграрного сектора на рівні держави вимагає здійснення комплексу організаційних, економічних і правових заходів.

Таким чином, масштаби і темпи формування кооперативного сектора економіки залежать від розвитку системи кооперативів, головним чином чотирьох видів: сільськогосподарських, споживчих, кредитних і соціального обслуговування.

Об'єднання різних видів і типів кооперативів, оформлення кооперативного сектора економіки дозволять:

- ефективно координувати розвиток різних видів і типів кооперативів;
- зберегти базові кооперативні принципи і впроваджувати державні принципи, специфічні для національної економіки;
- забезпечити державний захист і підтримку кооперації;
- посилити взаємодію кооперативів у створенні загальної інфраструктури;
- підвищити ефективність функціонування кооперативів;
- посилити конкурентні переваги кооперації;
- захищати інтереси кооперації, посилити соціальний захист кооператорів;
- розширити міжнародне кооперативне співробітництво.

Література:

1. Гончаренко В.В. Кредитні спілки як фінансові кооперативи / В.В. Гончаренко // Финансовые услуги. – 2002. – № 1–2. – С. 13–19.
2. Дадашев Б.А. Кредитні спілки в Україні: [навч. посіб. для студ.] / Б.А. Дадашев, О.І. Гриценко; ДВНЗ “Укр. акад. банк. справи Нац. банку України”. – К.: Центр навч. літ-ри, 2010. – 196 с.
3. Пожар А. Формування сервісної інфраструктури системи кредитної кооперації України на регіональному рівні: [Кредитні спілки] / А. Пожар // Світ фінансів. – 2007. – Жовтень (№3). – С. 163–172.